

Kartka z kalendarza – październik 2020

MIĘDZYNARODOWY MIESIĄC BIBLIOTEK SZKOLNYCH

MIESIĄC DOBROCI DLA ZWIERZĄT

1.10 **MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ OSÓB STARSZYCH** - celem święta jest przełamanie różnych stereotypów dotyczących ludzi starszych i starzenia się, a także wyeliminowanie dyskryminacji seniorów w pracy, placówkach medycznych itp. Międzynarodowy Dzień Osób Starszych uchwalono 14 grudnia 1990 roku Zgromadzenie Ogólne ONZ.

MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ MUZYKI - globalne święto muzyki zostało ustanowione w 1975 roku z inicjatywy amerykańskiego wirtuoza skrzypiec i dyrygenta Yehudiego Menuhina.

ŚWIATOWY DZIEŃ WEGETARIANIZMU - po raz pierwszy Światowy Dzień Wegetarianizmu obchodziliśmy 22 listopada 1977 roku. Wegetarianie od dawna więc próbują przekonać innych, że świadome i celowe wyłączenie z diety mięsa przynosi wiele korzyści.

MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ KAWY

2.10 **MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ BEZ PRZEMOCY** - trudno uciec od przemocy, jest ona bowiem wszechobecna – na ulicach, w szkole, w telewizji. Warto więc stawić jej czoła, reagować kiedy komuś dzieje się krzywda. Święto zostało ustalone w dniu urodzin Mahatmy Gandhiego, pioniera filozofii i strategii niestosowania przemocy.

ŚWIATOWY DZIEŃ ZWIERZĄT HODOWLANYCH - święto obchodzone jest w dniu urodzin Mahatmy Gandhiego. Lider indyjskiego ruchu niepodległościowego walczył nie tylko o prawa ludzi ale i zwierząt (m. in. uznawany jest za pioniera wegetarianizmu). Święto jest okazją do zaprezentowania przeciwko okrutnemu traktowaniu zwierząt hodowlanych.

EUROPEJSKI DZIEŃ PTAKÓW – to święto obchodzone 1 października w Europie (w Polsce w pierwszy weekend tego miesiąca). Jego celem jest ochrona ptaków oraz ich siedlisk. Wydarzenie koordynuje Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków, które jest partnerem BirdLife International.

ŚWIATOWY DZIEŃ UŚMIECHU - radosne święto obchodzone w pierwszy piątek października od 1999 roku. Pomysłodawcą tego dnia był Harvey Ball, autor znanego na całym świecie symbolu żółtej uśmiechniętej buzi, tzw. „smiley face”, stworzonej w 1963 roku. Symbol ten reprezentować ma dokładnie to, co na co dzień chcemy widzieć jak najczęściej u innych ludzi – bezinteresowny uśmiech i radość życia

3.10 (125) – 1895 – ur. **SIERGIEJ JESIENIN** – rosyjski poeta, zm. 28.12.1925

(30) – 1990 – **ZJEDNOCZENIE NIEMIEC** - przystąpienie Niemieckiej Republiki Demokratycznej oraz Berlina Zachodniego do zasięgu obowiązywania ustawy zasadniczej dla Republiki Federalnej Niemiec, podpisanie układu o zjednoczeniu Niemiec przez NRD, RFN i cztery dawne mocarstwa okupacyjne: Stany Zjednoczone, Wielką Brytanię, Francję i Związek Radziecki.

4.10 **ŚWIATOWY DZIEŃ ZWIERZĄT** - święto zwierzaków ustanowiono w 1931 roku na konwencji ekologicznej we Florencji. Dzień obchodów 4 października odnosi się do wspominania w Kościele powszechnym św. Franciszka z Asyżu, patrona zwierząt, ekologów i ekologii. Cele święta są od lat niezmiennie: mają zmienić zachowanie ludzi w stosunku do zwierząt.

4-10.10 **ŚWIATOWY TYDZIEŃ PRZESTRZENI KOSMICZNEJ** – w 2020 r. tematem przewodnim Tygodnia będzie „Satelity poprawiają jakość życia”.

(50) – 1970 – zm. **JANIS JOPLIN**, amerykańska wokalistka bluesowa, rockowa, soulowa, ur. 19.01.1943

5.10 **ŚWIATOWY DZIEŃ NAUCZYCIELA** upamiętnia podpisanie w 1966 roku „Rekomendacji w sprawie statusu nauczyciela”, które opracowało UNESCO wraz z Międzynarodową Organizacją Pracy. Obchody mają podkreślić rolę nauczycieli, w zapewnieniu najwyższej jakości edukacji.

ŚWIATOWY DZIEŃ HABITATU – od 1986 roku z inicjatywy ONZ w pierwszy poniedziałek października obchodzony jest Dzień Habitatu, który ma na celu promowanie rozwoju obszarów miejskich tak, by nie tylko umożliwiały mieszkańcom zapewnienie podstawowych potrzeb, ale również komfortowe życie.

(140) – 1880 – zm. **JAKUB OFFENBACH**, francuski kompozytor, ur. 20.06.1819

5-22.10 **EUROPEJSKI TYDZIEŃ REGIONÓW I MIAST** to coroczne wydarzenie, podczas którego miasta i regiony mają okazję pochwalić się sposobami na wdrażanie polityki spójności Unii Europejskiej oraz udowadniają znaczenie poziomu lokalnego i regionalnego dla dobrego funkcjonowania całej Europy. Świętowanie potrwa 3 tygodnie – każdy tydzień to inny temat przewodni.

6.10 (50) – 1970 – zm. **JULIAN PRZYBOŚ**, poeta, eseista, teoretyk sztuki, tłumacz, jeden z najwybitniejszych poetów Awangardy Krakowskiej, autor m. in. tomów poetyckich m.in. *Z ponad (Sponad)*, *Równanie serca*, esejów literackich *Linia i gwar*, *Czytając Mickiewicza*, ur. 5.03.1901

(20) – 2000 – zm. **OLGA SIEMASZKO**, grafik, scenograf, autorka ilustracji do czasopism i książek dla dzieci, m.in.: *Kalif bocian i inne baśnie* W. Hauffa, *Alicja w Krainie Czarów* L. Carrolla, *Gałązka z drzewa słońca* J. Ficowskiego, *Bajeczki* J. I. Kraszewskiego (książka wpisana na Listę Honorową im. H. Ch. Andersena), *Wiersze dla dzieci* J. Tuwima, ur. 19.04.1914

- 7.10 (400) – 1620 – zm. **STANISŁAW ŻÓŁKIEWSKI**, hetman, polski magnat, sekretarz królewski, hetman polny koronny, kasztelan lwowski, wojewoda kijowski, hetman wielki koronny, kanclerz wielki koronny, zwycięzca w wielu kampaniach przeciwko Rosji, Szwecji, Imperium Osmańskiemu i Tatarom, pisarz i pamiętnikarz, ur. 1547
- (255) – 1765 – ur. **MICHAŁ KLEOFAS OGIŃSKI**, kompozytor i teoretyk muzyki, pamiętnikarz, pisarz polityczny, najbardziej znany jako autor poloneza a-moll *Pożegnanie Ojczyzny*, zm. 15.10.1833
- (110) – 1910 – ur. **JULIUSZ ŻUŁAWSKI**, polski poeta, prozaik, eseista, krytyk literacki, tłumacz; utwory: *Wyprawa o zmierzchu*, *Skrzydło Dedala*, *Pole widzenia*, *Wiersze z notatnika*, *Byron nie upozowany*, *Kartki z drogi*, zm. 10.01.1999
- 8.10. (110) – 1910 – zm. **MARIA KONOPNICKA**, pseud. Jan Sawa, Jan Waręż i in., poetka, nowelistka i publicystka okresu realizmu, działaczka na rzecz kobiet, filantropka, organizatorka akcji pomocy więźniom politycznym i ich rodzinom, autorka zaangażowanych społecznie artykułów publicystycznych oraz nowel m.in. *Mendel gdański*, *słów Roty*, a także pełnych humoru, opartych na motywach ludowych utworów dla dzieci: *O Janku Wędrowniczk*, *O krasnoludkach i o sierotce Marysi*, *Na jagody*, *Jak to ze Inem było*, *Co słonko widziało*, ur. 23.05.1842
- (100) – 1920 – ur. **FRANK HERBERT**, pisarz amerykański, jeden z ważniejszych przedstawicieli amerykańskiej literatury science fiction, autor m. in. Powieści *Diuna*, która zapoczątkowała sagę *Kroniki Diuny*, jedną z najlepiej opracowanych serii książek fantastyczno-naukowych na świecie, zm. 12.02.1986

9.10 ŚWIATOWY DZIEŃ POCZTY

MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ PISANIA LISTÓW

(80) – 1940 – ur. **JOHN LENNON**, brytyjski muzyk, kompozytor, piosenkarz i autor tekstów, jeden z Beatlesów, twórca przebojów m.in. *Cold Turkey*, *Imagine*, zm. 8.12.1980

(15) – 2005 – zm. **WALDEMAR WRÓBLEWSKI**, kompozytor, aranżer, twórca muzyki filmowej, teatralnej, dzieł symfonicznych, członek zespołu Teatru Misterium we Wrocławiu, ur. 14.01.1959

- 10.10 **ŚWIATOWY DZIEŃ ZDROWIA PSYCHICZNEGO** – święto zostało ustanowione w 1992 roku przez Światową Federację Zdrowia Psychicznego. Jego celem jest zwrócenie uwagi na dbałość o zdrowie psychiczne, pomoc osobom chorym z naszego otoczenia, ulepszania opieki medycznej nad chorymi psychicznie i na wszystkie sprawy dotyczące zaburzeń psychicznych.

DZIEŃ GIER PLANSZOWYCH to dzień, kiedy miłośnicy gier szczególnie pokazują pasję do gier planszowych.

(105) – 1985 – zm. **ORSON WELLES**, amerykański twórca filmowy, teatralny oraz radiowy, jeden z najbardziej wpływowych twórców tych dziedzin kultury, ur. 6.05.1915

10-22.10 EUROPEJSKI TYDZIEŃ KODOWANIA - tydzień ten to szansa dla dzieci, młodzieży i dorosłych, aby nauczyć się kreatywnego programowania. Obchody trwają dwa tygodnie.

11.10 (135) – 1885 – ur. **FRANÇOIS MAURIAC**, francuski powieściopisarz, poeta i dramaturg, autor powieści psychologicznych m. in. *Teresa Desqueyroux*, *Kłębowski zmij*, dramatu *Asmodeusz*, laureat literackiej Nagrody Nobla w 1952 r., zm. 1.09.1970

12.10 DZIEŃ BEZPIECZNEGO KOMPUTERA – to komercyjne przedsięwzięcie marketingowe, w postaci kampanii informacyjnej i edukacyjnej skierowanej do użytkowników komputerów i internautów w Polsce, zapoczątkowane 12 października 2004 roku. To inicjatywa, która ma na celu informowanie o zagrożeniach płynących z sieci oraz promować bezpieczeństwo informatyczne.

(180) – 1840 – ur. **HELENA MODRZEJEWSKA**, polska aktorka, zm. 8.04.1909

13.10 (50) – 1970 – ur. **PAWEŁ BERĘSEWICZ**, tłumacz, leksykograf, pisarz, autor mądrych, pełnych ciepła i humoru wierszy, opowiadań i powieści dla dzieci i młodzieży, m.in.: *Lalki Dorotki*, *Jak zakochałem Kaśkę Kwiatek*, *Co tam u Ciurków* (nominacja do nagrody PS IBBY Książka Roku 2005), *Na przykład Małgośka*, *Wszystkie lajki Marczuka*, *Noskawery*, *Ścisłe tajne*

14.10 DZIEŃ EDUKACJI NARODOWEJ – obchodzony od 1982 roku.

URODZINY KUBUSIA PUCHATKA, obchodzone w rocznicę pierwszego wydania książki Alana Alexandra Milne'a (1926)

15.10 MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ NIEWIDOMYCH

MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ BIAŁEJ LASKI – święto osób niewidomych i niedowidzących obchodzone corocznie 15 października od 1964 roku. Jest to dla nich okazja, by przypomnieć społeczeństwu, że chcą żyć tak jak wszyscy i nie potrzebują fałszywej litości.

ŚWIATOWY DZIEŃ MYCIA RĄK – inicjatywa ta wyszła od Organizacji Narodów Zjednoczonych w 2008 roku. Akcja ma zachęcać wszystkich ludzi – a zwłaszcza dzieci – do regularnego mycia rąk jako kluczowego elementu profilaktyki przeciw biegunce i infekcjom układu oddechowego.

(100) – 1920 – ur. **MARIO PUZO**, amerykański powieściopisarz włoskiego pochodzenia, najbardziej znany z powieści *Ojciec chrzestny*, zm. 2.07.1999

(55) – 1965 – ur. **TOMASZ TROJANOWSKI**, realizator i współautor wielu programów telewizyjnych, autor scenariuszy, słuchowisk radiowych, felietonów i pełnych humoru książek o zwierzętach dla dzieci i młodzieży, m.in.: *Kocie historie* (Nagroda Literacka

im. Kornela Makuszyńskiego), *Wielki powrót*, *Uciekinierzy*, *Włochacz i obce cywilizacje*, *Dziobaś i inni*, *Kosmiczne komplikacje*, *Stroiciel*

15-22.10 **EUROPEJSKI TYDZIEŃ DEMOKRACJI LOKALNEJ** - coroczna impreza, podczas której władze lokalne ze wszystkich państw członkowskich Rady Europejskiej spotykają się z obywatelami i wspólnie z nimi podejmują współpracę nad różnymi bieżącymi projektami. Celem jest wspieranie, promowanie i upowszechnianie uniwersalnych wartości Rady Europy, takich jak demokracja i prawa człowieka oraz zapewnienie uczestnikom możliwość przyłączenia się do europejskiej sieci zaangażowanej na rzecz promowania uczestnictwa obywateli na szczeblu lokalnym.

16.10 **ŚWIATOWY DZIEŃ ŻYWNOŚCI** - celem obchodów Światowego Dnia Żywności jest pogłębianie świadomości opinii publicznej na temat globalnych problemów żywnościowych i wzmocnienie poczucia solidarności w walce z głodem, niedożywieniem i ubóstwem.

DZIEŃ PAPIEŻA JANA PAWŁA II - uchwalony przez Sejm RP w 2005

19.10 **EUROPEJSKA NOC BEZ WYPADKU** - coroczna akcja organizowana przez kluby nocne w Europie mająca na celu obniżenie liczby ofiar wypadków drogowych z udziałem młodych osób.

(275) – 1745 – zm. **JONATHAN SWIFT**, pisarz, satyryk i poeta angielski, autor znanej powieści fantastyczno-satyrycznej *Podróż Guliwera*, która dała mu trwałe miejsce w literaturze światowej, ur. 30.11.1667

(115) – 1905 – ur. **HANNA MORTKOWICZ-OLCZAKOWA**, poetka, prozaik, tłumaczka, autorka powieści biograficznych (*Janusz Korczak*, *Piotr Michałowski*, *O Stefanie Żeromskim*) oraz utworów dla dzieci i młodzieży (*Kolorowe gwiazdy*, *Różne kolory*), zm. 3.01.1968

20.10 **EUROPEJSKI DZIEŃ SENIORA** - Dzień Seniora obchodzony jest w kilku wariantach na poziomie globalnym i lokalnym: 1 października jako Międzynarodowy Dzień Osób Starszych, 20 listopada jako Ogólnopolski Dzień Seniora oraz 20 października jako Europejski Dzień Seniora. Wszystkie daty mają jednak wspólny cel – kształtować społeczne postrzeganie osób starszych oraz podejmować wszelkie działania mające na celu zapewnienie im godnego życia.

ŚWIATOWY DZIEŃ STATYSTYKI - rzetelne i bezstronne statystyki są źródłem wiedzy, dzięki której politycy mogą podejmować rozsądne decyzje ważne dla milionów. O roli urzędów statystycznych przypominać ma święto obchodzone co 5 lat.

(145) – 1875 – ur. **JANINA MORTKOWICZOWA**, prozaik, tłumaczka, działaczka oświatowa, współredaktorka czasopism *Promyk*, *W słońcu*, autorka przekładów utworów dla dzieci i młodzieży, m.in.: *Nad dalekim, cichym fiordem* A. Gjems-Selmer, *Cudowna podróż* S. Lagerlöf, *Chłopcy z Placu Broni* F. Molnara, zm. 27.12.1960

20-22.10 **EUROPEJSKIE DNI MEDIÓW MŁODZIEŻOWYCH** - ogólnoeuropejskie forum, które łączy, informuje i zachęca młodych twórców multimedialnych do bycia w centrum procesu integracji europejskiej.

24.10 **ŚWIATOWY DZIEŃ INFORMACJI NA TEMAT ROZWOJU** - celem obchodów jest zwrócenie uwagi na problemy rozwoju społeczno-gospodarczego i potrzebę działań na rzecz ich pokonywania

DZIEŃ NARODÓW ZJEDNOCZONYCH - święto upamiętnia wejście w życie Karty Narodów Zjednoczonych 24 października 1945 roku. Z tej okazji na całym świecie odbywają się konferencje czy imprezy poświęcone Organizacji Narodów Zjednoczonych. Omawia się m. in. osiągnięcia i cele tej organizacji, jak utrzymanie pokoju i bezpieczeństwa czy rozwijanie przyjaznych stosunków między państwami.

(75) – 1945 – rocznica powstania ONZ

DZIEŃ BEZ MAILA - warto zaangażować się w obchody święta, które polega na ograniczeniu wysyłania elektronicznych wiadomości. Ma to zachęcić do bezpośredniego kontaktu z klientami i innymi pracownikami.

(220) – 1795 - rocznica podpisania przez Austrię, Prusy i Rosję konwencji w sprawie
III ROZBIORU POLSKI

25.10 **DZIEŃ KUNDELKA** - w ramach obchodów Dnia Kundelka najczęściej organizowane są wystawy, gdzie właściciele dumnie prezentują swoje ukochane zwierzaki. Wiele schronisk zaprasza również na tzw. dni otwarte, zachęcając do odwiedzin i przygarnięcia bezdomnych piesków oraz ofiarowania wsparcia w postaci datków pieniężnych lub materialnych.

EUROPEJSKI DZIEŃ SPRAWIEDLIWOŚCI OBYWATELSKIEJ to okazja, by poszerzyć swoją wiedzę dotyczącą prawa i poznać inicjatywy Komisji Europejskiej i Rady Europy związane z wymiarem sprawiedliwości.

26.10 (130) – 1890 – zm. **CARLO COLLODI**, właśc. Carlo Lorenzini, włoski prozaik, publicysta i satyryk, autor opowieści dla dzieci o przygodach drewnianego pajacyka o imieniu *Pinokio*, ur. 24.11.1826

27.10 **ŚWIATOWY DZIEŃ DZIEDZICTWA AUDIOWIZUALNEGO** - to święto podkreśla rolę jaką pełnią nagrania audio oraz wideo dokumentujące ważne wydarzenia z XIX i XX wieku.

29.10 (10) – 2010 – zm. **LUDWIK JERZY KERN**, poeta, satyryk, bajkopisarz, tłumacz, autor tekstów piosenek oraz popularnych utworów dla dzieci i młodzieży, m.in.: *Ferdynand Wspaniały*, *Proszę słońca*, *Karampuk*, *Cztery łapy*, ur. 29.12.1921

30.10 (125) – 1895 – ur. **MARIA KUNCEWICZOWA**, polska powieściopisarka, autorka opowiadań, szkiców i wspomnień, tłumaczka, znane opowiadania: *Przymierze z*

dzieckiem, Dwa księżycy, W domu i w Polsce, Twarz mężczyzny i trzy nowele, Nowele i bruliony prozatorskie, powieści: Cudzoziemka, Dni powszednie państwa Kowalskich, zm. 15.07.1989.

31.10 ŚWIATOWY DZIEŃ OSZCZĘDZANIA

Na podstawie materiałów:

- <https://pl.wikipedia.org/wiki/Wikiprojekt:Rocznice/przegl%C4%85d/stycze%C5%84>
- <https://www.kalbi.pl/kalendarz-swiat-nietypowych>
- <https://www.ekokalendarz.pl/>
- <https://www.eurodesk.pl/eurokalendarz>
- kalendarium rocznic i wydarzeń 2020 - WiMBP w Rzeszowie
- kalendarium świąt i rocznic 2020 - WBP w Łodzi

Opracowała Beata Malentowicz, Dolnośląska Biblioteka Pedagogiczna we Wrocławiu